יפעת מידע תקשורתי
הירקון 3 בני ברק, מגדלי LYFE בניין B טל. 03-5635050 פקס. 03-5617166

97827692-0	17/05/2026	ישראל היום - נשים	עמוד 16	1	50.99x37.81
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

"התפקיד של המוזיאון הפך קריטי מול האנטישמיות" :

קו ישר וברור מחבר בין תחנות המסע שעברה אירינה נבזלין, מהרגע שגילתה את שורשיה כנערה יהודייה בבריה"מ ועד תפקידה כיו"רית "אנו - מוזיאון העם היהודי" ● בראיון היא מספרת על הרגע שבו ידעה שתעלה לישראל, מגלה את הסוד כיצד למשוך את הדור הצעיר לשמוע את הסיפור היהודי ("יש כאן משהו אמיתי שמצליח לגעת"), ומדגישה את חיזוק הזהות של העם מול גלי השנאה: "כשאתה נבנה על משהו אמיתי משלך, העמידה שלך יותר

"התפקיד של המוזיאון הפך קריטי מול האנטישמיות"

"מדינת ישראל וקיומה הם אצלנו מעל לכל ספק". נבזלין
צילום תמונת הרקע: דוינה זגורי

עמרי ליבנה
צילומים: אפרת אשל

צילום: זיו כץ

צילום: רוני כנעני

צילום: שחר זיו כץ

אירינה נבזלין לא שוכחת את אותו קיץ בגיל 13, כשחזרה למוסקבה מביקור ראשון בישראל והחליטה לעבור לבית ספר יהודי. באותה נקודה החלה את המסלול האישי שלה, שכמו בתסריט ידוע מראש, הוביל אותה לעמוד שנים מאוחר יותר בראש "אנו – מוזיאון העם היהודי". "זו היתה הרגשה ראשונית שאני שייכת למשהו. הסיפור לא היה לימודי יהדות, אלא חוויה של להיות חלק ממשפחה מורחבת ומדהימה. הבנתי מה אני רוצה להיות, ומה הסיפור שחשוב לי להיות חלק ממנו".

כששומעים את סיפור חייה של נבזלין, וב־ עיקר את התחושות שליוו אותה מגיל צעיר בנוגע לזהותה היהודית, נדמה שתפקיד יו"רית המוזיאון המתעד את סיפורו של העם היהודי נתפר למידותיה. ב־2008 הצטרפה להנהלת "בית התפוצות", וכעבור ארבע שנים מונתה לתפקיד היו"רית. במסגרתו היא הובילה את המקום למתיחת פנים מעודכנת, ואת הפיכתו ל"אנו – מוזיאון העם היהודי", שמספר את סיפורו יוצא הדופן של העם היהודי ושמהווה על פי חוק מדכז לאומי לקהילות ישראל בארץ ובעולם. "המוזיאון לא עוסק רק בהיסטוריה", היא מדגישה בתחילת השיחה, "הוא גם מא־ פשר תרבותנות ומתאר מה שעבר על העם היהודי גם אחרי הקמת המדינה ומה שהוא עובר בתקופה הנוכחית. וזה חשוב, כי הסיפור שאנחנו מספרים כל הזמן קורה".

נבזלין (47), נשואה לח"כ יולי אדלשטיין ואם לשניים, נולדה וגדלה במוסקבה. "היינו משפחה יהודית־רוסית קלאסית. ההורים מהנדסים, שתי הסבתות מורות. לא דיברו בבית על כך שאנחנו יהודים, ורק בגיל 7 נודע לי שאני יהודייה. מישהו קרא לי 'ז'ידובקה' (יהודונת) ברחוב, ולמרות שלא הבנתי מה זה, היה לי ברור שזה לא משהו חיובי. אף אחד במשפחה לא רצה לדבר על זה, וגם הבהירו לי היטב שאין כוונה לפתוח את הנושא.

"הרגש האמיתי, ואיתו גם ההבנה מי אני, הגיעו ב־1991, כשנפלו החומות של בריה"מ. רבים מהתלמידים של סבתי עלו לישראל והזמינו אותה לבקר שם, כי היא היתה מורה אהובה מאוד. הצטרפתי אליה, ולמרות שלא הכרתי שום דבר – היו כמה סיטואציות שבהן הרגשתי מייד בבית. יום אחרי שנחתנו לקחו אותי לכותל, ולמרות שלא הכרתי את הסיפור של העם היהודי, הרגשתי שמשהו קורה לי.

"אגב, זה קורה עד עכשיו. אתה צריך לראות אותי בירושלים, זה מדהים אותי כל פעם... אני כמו מגנט לכותל ויכולה להיות שם שעות, כי זה פשוט מרגיש לי בית. הרגשתי שהמ־ קום הזה זוכר אותי, מכיר אותי ורואה אותי. וזו היתה הרגשה כל כך לא ברורה, מעבר לי־ כולות האינטלקטואליות שלי, לדעת מהפעם הראשונה שאני שייכת לכל זה".

מאותו ביקור בישראל היא חזרה "אדם אחר", כהגדרתה: "הרגשתי בנוח עם הרי־ חות, עם האנשים, למרות שזה לא מה שאני רגילה אליו. ואז עברתי לבית הספר היהודי, הראשון שנפתח ברוסיה בתחילת שנות ה־90. הוא היה חילוני עם תוספת של תכנים שק־ שורים ליהדות.

"זה היה הרגע שהוביל אותי מאוחר יותר לשליחות ולחזון של 'אנו'. הרגשתי פתאום מאוד גאה שיש לי המון שורשים, שהסיפור שלי לא התחיל היום, אלא מאברהם ומש־ רה. אצל יהודים יש איזושהי שליחות לא רק לחיות את החיים, אלא גם לעשות משהו מעבר ולחקוה, וזה באמת בנה אותי למי שאני".

עם הפנים קדימה

מכאן ואילך החיבור לשורשים ליווה את נבזלין, והזהות שלה סביב סיפור העם היהודי הלכה והתחזקה עם השנים. אחרי שהשלימה שני תארים במוסקבה, היא עברה ללונדון בגיל 25, שם עבדה בחברות אסטרטגיה ותקשו־ רת, וכעבור שלוש שנים קיבלה שוב החלטה ששינתה את חייה: "גם הפעם זו לא היתה החלטה מתוך שיקול אינטלקטואלי. נסעתי לסוף שבוע ארוך בישראל בגלל העבודה, וכבר במטוס מלונדון הרגשתי את זה – הב־ נתי שאני עושה עלייה. הרגשתי שאני רוצה הביתה. זו הרגשה שאי אפשר להסביר אותה".

מלבד תפקידה במוזיאון "אנו", נבזלין עסקה בישראל בעשייה ציבורית ופילנתרופית ענפה. היא החלה את דרכה בהקמת עמותת "הבו־ גרים" לרווחת נוער בסיכון, ובהמשך מונתה לנשיאת קרן נדב, שאותה ייסד אביה, לאוניד נבזלין, מתוך מחויבותו לחיזוק הזהות היהודית ולקידום ערכי הליברליזם.

במקביל, היא כיהנה בתפקידים בכי־ רים ברשת התורמים היהודית (JFN) ובפו־ רום השולחן העגול במשרד ראש הממשלה. ב־2019 הרחיבה את פעילותה לזירה הטכ־ נולוגית, עם הקמת פלטפורמת Improvate לחיבור בין ממשלות לחדשנות, ואף התמו־ דדה בעבר על תפקיד יו"ר הסוכנות היהודית.

כשהצטרפה לבית התפוצות ב־2008, היה ברור שמתכונתו דאז אין ביכולתו למלא את ייעודה. "ראיתי מקום עצוב שהוקם ב־1978 והפך לא רלוונטי ומיושן. הוא סיפר את סיפור העם היהודי עד הקמת המדינה – וזהו, ממקום של זיכרונות. אני חשבתי שצריך להגיש סיפור שצריך להיות קשור למציאות, לקחת אותך הלאה ולהיות שאפתני. החלטנו לספר על העם היהודי דרך הצלחה וגאווה, עם הפנים קדימה".

איך מצליחים לשלב את כל הזרמים והקהילות לתוך סיפור אחד?

"כשמדובר בעם היהודי, זה אכן אתגר לא פשוט. הרי אנחנו מודכבים מפסיפס ענק של אנשים מכל העולם, וכל אחד חושב שהוא היהודי ה'נכון'. כל עלייה מוצאת מה לומר על קודמתה, וכשכל היהודים ביחד – לכל אחד יש תובנה על האחד. פה היינו צריכים למצוא את שביל הזהב. התפקיד שלי היה – וזה נמשך עד היום – לאפשר ביטוי לכל מי ששותף בעשייה, אלפי אנשים מכל העולם, שכל אחד בטוח שהסיפור שלו יותר שווה וחשוב.

"בסוף צריך לתת מקום לכל הזרמים, הקהילות, הדעות, כדי שכולם יכירו את כולם, ונראה לי שמצאנו את הדרך. החל־ טנו גם שאנחנו מקום ציוני, במובן שגם אם יש שאלות או אי־הסכמות על תכנים כאלו ואחרים – הקמת מדינת ישראל וקיומה הם אצלנו מעל לכל ספק".

ואיך מעוררים עניין אצל הדור הצעיר?

"היה ברור לנו שצריך לתת מענה לדור שטווח הקשב שלו הוא מיליי־שנייה ואופציות צריכת התוכן שלו הן אינסופיות. גם המילה 'מוזיאון' אוטומטית מתקשרת למשהו מיושן, בעיקר אצל צעירים. לכן היינו מאוד זהירים עם זה, ובנינו מוזיאון שהוא טכנולוגי ומאוד מתקדם, וגם נשאר כזה ומתעדכן כל הזמן. אבל הטכנולוגיה היא לא האטרקציה העיק־ רית. ההבדל אצלנו הוא שהמקום הזה מאוד אמיתי, שורשי, וזה מצליח להגיע גם לצעירים.

> **"דווקא אחרי 7 באוקטובר היה לנו חשוב לנהוג בהתאם למה שאנחנו - מוזיאון שאינו בעמדת קורבן, אלא מספר סיפור של גאווה, של השורשים שלנו. לכן היינו בין המוזיאונים הראשונים בישראל שנפתחו מחדש אחרי אותה שבת נוראה, כבר באותו חודש"**

"אנחנו בעולם של תוכן עם כל כך הרבה פייק, כל גוגא החיצוניות מאוד דומיננט. ובמוזיאון הזה יש משהו אמיתי שנוגע בלב. כשמבקר מרגיש שזה עושה לו משהו בבטן – לסיפור שלו, לחיים שלו – אז זה עובד ונ־ שאר. כולנו יודעים שילדים מרגישים מתי עובדים עליהם, ואנחנו מספרים סיפור אמיתי, כזה שגורם להם לצאת מפה ולרצות לדעת עוד. אנחנו רואים פה המון קבוצות של בני נוער, אנחנו מרגישים את הנוכחות הזאת גם בתוכניות החינוכיות שאנחנו מפתחים, וב־ משובים שלהם אנחנו רואים שהחוויה מאוד מעמיקה מבחינתם".

בהשראת חוזה המדינה

התוכניות החינוכיות ב"אנו" שמות דגש על השייכות והשורשים, ונערכות מגוון פעילויות במוזיאון ומחוצה לו, כולל פעילויות בקהילות יהודיות בעולם. נוסף על כך, התכנים מת־ עדכנים כל העת – כמו התערוכה העוצמ־ תית שעלתה חודשים ספורים בלבד לאחר 7 באוקטובר, העוסקת בתגובה של התרבות הישראלית למלחמה ובפרץ היצירה שבא בע־ קבותיה, ותערוכת "20&20 עדשה משלה", המפגישה בתצוגה מרגשת 20 צלמות חלוצות מתחילת המאה הקודמת ו־20 צלמות יהודיות עכשוויות מהבולטות בעולם.

בשבועות לפני שנה נערך במוזיאון אירוע לכבוד העלאתו של קודקס ששון, התנ"ך הע־ תיק השלם ביותר (כן כ־1,000 שנים), כתב היד העברי היקר ביותר שנתרם לתצוגת הקבע, שהגיע לישראל ב־5 באוקטובר 2023 ונשמר בכספת בזמן המלחמה.

כמי שגדלה בקהילה יהודית במדינה שכמ־ עט לא נלחמה באנטישמיות, נבזלין מדגישה את תפקידו החשוב של המוזיאון בהעלאת המודעות לתופעה הקשה, ובעיקר בחיזוק הזהות היהודית מולה. "יש כל מיני דרכים להתמודד עם אנטישמיות, אבל אני יודעת דבר אחד: אם אתה לא יודע מי אתה, על מה אתה עומד ומה השורשים שלך – העמידה היא מאוד לא זקופה. אתה חייב לדעת מי אתה. לכן, עם כל מה שעובר על המדינה ועל העם היהודי בכלל, התפקיד של המוזיאון הפך להיות הרבה יותר משמעותי.

"אחרי 7 באוקטובר היה שינוי תודעתי אצל הרבה יהודים, כולל אצלי. להשקפתי, רצינו עולם יותר טוב, רצינו שתהיה פחות אנטיש־ מיות, כמו כולם רצינו שיאהבו אותנו, ומצאנו משהו עצוב מאוד – האנטישמיות הפכה לגי־ טימית. והחשיבות שלנו, בתור מי שנמצאים עם היד על הדופק כל הזמן, זה לעזור לאנ־ שים להרגיש את הסיפור ולהרגיש שהם חלק ממשהו, חלק מכוח, כמו שהרגשתי אז בבית הספר היהודי במוסקבה. כי כשאתה נבנה על משהו אמיתי משלך – אף אחד לא יכול לקחת את זה ממך. התפקיד של המוזיאון הפך להיות קריטי בשנים האחרונות, ברמה שלא חשבתי שהיה קודם.

"דווקא אחרי 7 באוקטובר, היה חשוב לנו לנהוג בהתאם למה שאנחנו – מוזיאון שהוא לא בעמדת קורבן, אלא מספר סיפור של גאווה, של השורשים שלנו. לכן היינו בין המוזיאונים הראשונים שנפתחו מחדש אחרי אותה שבת נוראה, כבר באותו החודש. מב־ חינתי זה היה מסר: אנחנו ממשיכים בחיים שלנו. אז עדכנו את התכנים ושינינו דברים, אבל אנחנו עדיין מוזיאון שחוגג את הסיפור היהודי, גם בזמנים שבהם קצת יותר קשה לחגוג את זה".

יש מוצג במוזיאון שאת מרגישה אליו חיבור מיוחד?

"הקומה השלישית של המוזיאון, שמספרת על העם היהודי עכשיו, זה המקום שאני מרגי־ שה בו הכי בבית. שם רואים את הכל מבחינה ויזואלית וחוזותית, מרגישים את ההתחדשות. אבל כל המוזיאון הזה הוא הבית שלי, ואני מקווה שזו התחושה שכולם מקבלים פה. אני רוצה שכל מי שיוצא מפה ירגיש גאווה על מה שהוא ראה, וסקרנות לדעת עוד, לגלות, לחקור את הסיפור שלו ושל כולנו.

"אני גם חושבת שמערכת החינוך צריכה לעשות עוד הרבה דברים שהיא לא עושה כדי לחזק את הדור הצעיר. היא צריכה להיות זו שמספרת על העם היהודי בצורה שאנחנו עושים, והמוזיאון צריך להיות התוספת לזה".

לסיום, איזו דמות מעניקה לך השראה ומשמשת לך מצפן?

נבזלין מחייכת ומספרת שעל שולחנה במ־ שרד מונחת באופן קבוע תמונתו של בנימין זאב הרצל: "זה האיש. יש לי ידידה שתמיד כשאנחנו מדברות היא אומרת לי 'תפסיקי לדבר על הבויפרנד תיאו' (תיאודור). אני מש־ געת את החברות שלי עם הרצל, כי אני כל כך מתחברת לדרך ולחזון שלו, שמבוסס על שורשים ועל זהות ברורה ופרקטית, ובוכות זה הוא הביא אותנו לאיפה שאנחנו עכשיו, כמ־ דינה. בשבילי הוא השראה גם בחיי היומיום. גם אני צריכה שיהיה לי חזון קדימה, כדי לאסוף כוח לעשייה. ככה זה היה לגבי המו־ דיאון, וככה זה בכל דבר שאני עושה – ברמה האישית וברמה של שליחות עבור המדינה.

"מדהים לראות שכבר לפני יותר מ־100 שנה, בספר 'אלטנוילנד', הרצל מתאר איך חברה יכולה וצריכה להיראות. בימים אלה אני עובדת על 'אלטנוילנד 2.0', שהוא למעשה ניסיון לכתוב חזון עדכני, מבוסס על הרצל אך מותאם לזמן שלנו, יחד עם שותפים מובילים מעולמות החשיבה והעשייה, שמביאים פר־ ספקטיבות שונות וניסיון עמוק". ●